

Kakor na mejah posameznih delov pašnika, tako naj se pašnik ogradi tudi ob vodi, da ga ne spodjeda in ne odnaša zemlje.

Taki nasadi povekšajo vsakoletne dohodke iz pašnikov, povekšajo vrednost pašnika, zlepšajo okolico in blažijo nrave ljudstva.

Kakor za senco, tako moramo po možnosti skrbeti, da ima živina na paši dobre pitne vode in ne trpi žeje.

Če imamo potrebno vodo za namakanje pašnika na ponudo, se z isto pašnik še z najboljšim vspehom gnoji. Kjer imamo odveč kacega gnojila, kakor gnojnice, komposta, cestnega blata, pepela itd., ga pašniki porabijo ravno tako hvaležno, kakor vse druge kulture.

Uživalci srenjskega pašnika naj si nadalje skupno preskrbijo z enim skarifikatorjem ali razrezovalcem — orodjem, katero je za obdelovanje pašnika enake vrednosti, kakor plug za obdelovanje polja. Razrezovalec je vprežno orodje in ima navadno po 7 nožev ali črtal, s katerimi se razreže ruša pašnika.

Tako razrezavanje ruše je neprecenljive koristi, ker ima sedaj v zemljo, katera je bila po živini shojena in steptana, toplota, vlažnost in zrak vstop, katerih skupno delovanje v zemlji je potreben pogoj za rahljanje površne plasti pašnika, za boljšo rejo in krepko spodraščljivost pašnih trav in zelišč. Zraven tega služi razrezovalec kaj dobro za uničevanje mahů. Pašnik naj bi se sleherni leto po končani paši na jesen obdelal s tem orodjem.

Vsaka srenja naj ima tudi svojega pastirja „čednika“, doraslega človeka, ki naj varuje živino in naj se opusti pri skupni paši dandanašnja navada, prepustiti živino nedorasli mladeži v varovanje.

To vse so pota, po katerih zamoremo naše revne gmajne zboljšati in pomnožiti dosedanji vžitek, iz istih z razmerno malimi stroški. Naloga je toraj, iti resno in z združenimi močmi na delo! Srenjske paše so vlast srenj, toraj last posestnikov kot srenjskih udov, ki se delijo v uživalni pravici po visokosti zemljiškega davka, ki ga plačujejo.

Zberite se toraj srenjski udje po dogovoru na prvo priložno nedeljo skupaj in pojte na gmajno. Prehodite jo in posvetujte se vzajemno, v čem bi se zboljšala, kako naj bi se skupno oskrbovala in nadalje vspešneje rabila — vsaj bode to v občo prid in v posebno korist vsakemu posamezniku. Pretresujte vse okolnosti in odločite se konečno po zrelem presojanju v poštrev jemáje tudi denarne stroške, ki bi bili v to potrebni. Le malo več brižnosti in zanimanja in stvar je dognana!

Če ste uživalci gmajn ta korak naredili, je treba za djanstveno izpeljavo tega, kar ste za izboljšanje gmajne za potrebno spoznali, tudi resne volje, doslednega dela. Ni ravno potreba, da se vsa zboljšanja nankrat dovrše, marveč je tudi dobro in umno, ako se po možnosti, to je po denarnih sredstvih, čez koje v to svrhu razpolagamo, in družih okolščinah izpeljujejo, če se tudi še le v več letih izvrše. Lotimo se pa uže dejanstveno koristnega in nujno potrebnega dela!

Stroški, ki se bodo v to porabili, so neznatni in nezmerno mali z večjim užitkom, kojega nam bodejo dajali zboljšani, umno obdelani in oskrbovani in umno rabljeni pašniki. V stroških se delijo posamezni srenjski udje najboljše po velikosti uživalne pravice.

Konečno navajam v izgled dolenjskih razmer, ki dopuščajo in opravičujejo pašnike v današnjih okolnostih, iste okolo Dobrave in Dobrovske vasi pri Ško-

cijanu na Dolenjskem. Zraven obsežnih senožeti ob potoku Radulji (pritoku Krke) nahajamo v tej pokrajini še precej gmajne; tu menim iste okoli Dobrovske vasi. Pravico paše na tej gmajni uživajo še skupno Dobroska vas, Tomaževa vas in vas Strajne.

Na to gmajno mejila je še večja gmajna sosedne Dobrave. Toda to so pred leti (l. 1879) razdelili med srenjske ude, kateri so jo premenili v polje in s tem odpravili skupno pašo. In še dandanes vprašamo Dobravca, je li zadovoljen sedaj, ko je odpravljena skupna paša, sleherni nam dá odgovor: „da ni zadovoljen, da je sedaj slabše, ko ni več skupne paše, ker redi do tri četrť manj živine, kakor poprej in še to mora na „štřiku“ po mejah in strnišču pasti. Žival se mu sedaj tako dobro ne redi, reja je pri tem dražja“ itd. itd. Radi Dobravcem verjamemo — vsaj njim primanjkuje za vspešno izkoristenje polja, ki so si ga naredili iz paše, cela vrsta v to potrebnih pogojev, kakor sem jih skraja navajal — posebno pa prometnega kapitala za nastale večje gospodarske stroške, ker se jim delo sedaj povsod množi, ne da bi nosilo temu primerne sadu. Res je, dá Dobravci sedaj, ko so opustili skupno pašo, redijo blizo tri četrť živine manj, kakor prej, kar si razložimo, pa le deloma, tudi iz istine, da pridelujejo na zdajšnjem polji premalo krme. Če pomislimo, da se v tej pokrajini redi precej govede, konj (kobil za žebeta), prešičev in da se živina in še posebno mladina blizo ves čas v letu, odkar sneg skopni noter do novega snega na paši redi in preživi; radi verjamemo, da se sosedje Dobroščani in drugi boljše počutijo z gmajno, ker razvidijo, da s skupno pašo vspešneje gospodarijo in to še posebno v današnjih razmerah, ko nam le živinoreja zagotavlja boljšo bodočnost; ta pa bode tem dobičkonosnejša, čem bolj bodemo naše gmajne v vsem, kar je potrebnega in izpeljivega, izboljšali.

Razpis cesarske štipendije

za kmetijsko šolo „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu pri Dunaji.

Nj. c. kr. apostoljsko veličanstvo presvitli cesar so darovali iz svoje privatne kase za kmetijsko šolo „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu za prihodnji triletni tečaj od 1886/7 l. počenši eno ustanovo (štipendijo) po 250 gold. na leto.

Za sprejem v to šolo je treba:

1. Dovoljenja starišev ali oskrbnikov;
2. starosti najmanj 16 let;
3. dokazov o taki šolski izobraženosti, kakoršnih

je pridobiti po dobro dovršenih spodnjih štirih razredih javnih srednjih šol.

Zeló želeti je tudi dokaza o kakih dejanstvenih na kakem kmetijstvu pridobljenih vednostih.

Prosilci za to ustanovo naj svoje prošnje s potrebnimi prilogami vložijo najdalje do 31. avgusta t. l. pri vodstvu „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu, od katere se dobivajo tudi zavodovi programi.

Štipendisti plačevanja šolnine niso oproščeni.

Od c. kr. ministerstva poljedelstva.